Moa Alskog
Marius Amdam
Natasja Askelund
Ingunn Bakke
Kjersti Berg
Esther Maria Bjørneboe
Sissel Blystad
Are Blytt
Per Byhring
Nils Olav Bøe
Cathrine Dahl
Øystein Dahlstrøm
Jørgen Dobloug
Kari Dyrdal
Simen Dyrhaug
Serina Erfjord
Unn Fahlstrøm
Thomas Falstad
Christoffer Fjeldstad
Jan Trygve Fløysvik
Sissel Fredriksen
Petter Garaas
Ingwill Gjelsvik
Ingela Grov
Crispin Gurholt
Jens Hamran
Inger Lise Hansen
Gisle Harr
Petter Alexander Hepsø
Sigfrid Hernes
Marianne Heske
Magny Tjelta Jaatun
Sveinn Fannar Johannson
Ragnhild Johansen
Farhad Kalantary
Kjetil Kausland
Stein Koksvik
Ulf Kristiansen
Kaja H. Leijon
Tom Patrik Moe
Sverre Malling
Vegar Moen
Kristoffer Myskja
Svein Møxvold
Maja Nilsen
Marius Notvik
Per Kristian Nygård
Ragnhild Ohma
Mary A. Owens
Hariton Pushwagner
Arne Revheim
Heidi Elisabeth Rødstøl
Runa Nymoen Sandnes
Morgan Schagerberg
Ulla Schildt
Andreas Siqueland
Lars Skjelbreia
Christian Hoel Skjønhaug
Eli Skomsø
Kjetil Skøien
Kjartan Slettemark
Ivar Smestad
Anne Kathrine Stangeland
Kari Steihaug
Jan Steinum
Øyvind Suul
Lars-Erik Svensson
Inga Søreide
Gro Thorsen
Eleanor Torsen
Endre Tveitan
Thomas Tveter
Kjell Varvin
Siv Bugge Vatne
Steingrim Veum
Mikkel Wettre
Geir Yttervik
Arild Yttri
Heidi Øiseth
Bente Louise Aas
Ørjan Aas

HØSTUTSTILLINGEN 2009

STATENS 122. KUNSTUTSTILLING

122 omslags skisse (siste) 1
30.08.09 20.13

Den Nasjonale Jury: Mattias Härenstam, Lars Teigum, Edith Lundebrekke, Grethe Unstad, Erlend Leirdal, Ingrid Toogood Hovland (leder)

STATENS 122. KUNSTUTSTILLING

Arrangør Norske Billedkunstnere

Utstillingsleder Ingrid Lystad

Prosjektkoordinator Asle Olsen

Prosjektmedarbeider Charlotte Dølvik

Den nasjonale jury Ingrid Toogood Hovland (leder) Mattias Härenstam, Erlend Leirdal, Edith Lundebrekke, Lars Teigum, Grethe Unstad

Montering Den nasjonale jury og Lars Erik Svensson

Assistenter Stein Holte, Maren Fjordholm

Katalog redaktør Asle Olsen

Design Jan Walaker

Annonseansvarlig Siri Hermansen

Grafisk produksjon Konsis

Weddesign Search Silence

Katalog forside Kjell Varvin, Ustabil variabel #1, Installasjon / Foto: Asle Olsen

Foto av jury Kristine Jakobsen

Ønskes bilder fra katalogen reprodusert, vennligst kontakt BONO

FORMIDLING

Vi kan tilby omvisninger tilpasset barneskolen, ungdomskolen, videregående og høgskolenivå. Ønskes omvisning med vinkling på et spesielt tema, vær vennlig og si i fra. I tidsrommet fra kl 09.oo – 11.oo på hverdager er lokalene åpne kun for grupper med skoleelever som har omvisning med kunstformidler. Etter klokken 11.oo er det åpent for alle, både de som vil gå med omviser og de som vil se utstillingen på egenhånd. Hver torsdag kl 17.oo har vi gratis offentlig omvisning for alle som har løst billett. Vi tilbyr også lukkede omvisninger med servering i samarbeid med restaurant Arcimboldo. For mer informasjon: www.hostutstillingen.no

SALG

I utgangspunktet skal alle kunstverk være til salgs. Dersom et verk likevel ikke er til salgs, fremkommer dette i katalogen.

Vi minner om at det i tillegg til den oppgitte pris kommer 5 % til Bildene Kunstneres Hjelpefond.

KUNSTPRISER

BKH (Høstutstillingsprisen, mest betydningsfulle verk pålydene kr100.000,-)

Den Franske Pris (3 mnd. arbeidsopphold i Frankrike)

KEMs Debutantpris (10.000 i materialer)

Kunstklubbens Pris (20.000,- til beste grafiske verk)

VIDEOVISNING

Christiansand Kunstforening 03.10 – 01. 11

NordNorske Kunstmuseum 12.09 – 05.10

Galleri Svalbard 12.09 – 11.10

Sound of Mu 15.09 – 06.10

STATENS 122. KUNSTUTSTILLING

Kunstnernes Hus

Wergelandsveien 17, Oslo

12.september – 11.oktober

Alle dager 11.oo – 18.oo

Gratis omvisning torsdager kl 17.oo

Livsbetingelser

"Jeg er ikke samfunnskritiker. Jeg bare beskriver samfunnet" hevdet Hariton Pushwagner. Han hadde nettopp mottatt Høstutstillingsprisen 2008 for utstillingens mest betydningsfulle verk.

"Tradisjon er også fornyelse", sa tekstilkunstneren Synnøve Anker Aurdal da hun viste meg sine arbeider hvor badekarets skinnende " stål-perlesnorer" hadde fått plass i billedveven. "Det er i vevkunsten som i all annen billedkunst – ja, i hele kulturen: en tradisjon må brytes for å kunne fornyes."

Hemmeligheten med Høstutstillingens lange og turbulente liv dreier seg om tilfanget av impulser utenfra.

I dag er innflytelsen utenfra større enn noensinne. Norske kunstnere studerer og arbeider i utlandet. De er aktive i forskjellige internasjonale sammenhenger. For eksempel deltok Pushwagner i 2008 både på biennalene i Sidney og Berlin. Også biennalene i Krakow, Athen, Venezia og Sao Paolo - sågar Dokumenta i Kassel, verdens største og kanskje mest prestisjefylte kunstmønstring - har vist eksempler på norske kunstneres aktivitet. Sist ut var Anawana Haloba som er født i Zambia. Hun var Norges representant på hovedutstillingen på Biennalen i Venezia i sommer. Noen husker kanskje hennes vido "Lamentations" fra Høstutstillingen i 2007.

Politisk og sosialt åpnes også grenser. Innsatsen fra norske kunstnere med Henrik Placht i spissen, bidro for eksempel til å etablerte et kunstakademi i Ramallah og ga derved unge palestinere en ny mulighet til kunstnerisk utvikling.

I Norge markerer kunstnere med utenlandsk opprinnelse seg på mange felt. For Høstutstillingen var året 2006 spesiell. Da valgte Den Nasjonale Jury for første gang en kunstner med utenlandsk opprinnelse som leder. Samir M'kadmi var født i Tunis og vokste opp i Frankrike. Han er meget godt orientert på kunstfeltet både nasjonalt og internasjonalt.

To av seks representanter i denne juryen hadde utenlandsk bakgrunn. Mens Samir M'kadmi var valgt inn som representant for gruppen " andre teknikker", representerte indiskfødte Nirmal Singh Dhunsi norske tegnere. Han hadde deltatt på Høstutstillingen fem ganger.

Dette nevnes fordi Høstutstillingen som nasjonal kunstarena sikrer kvalitet og mangfold ved at utenlandske kunstnere som bor og arbeider i Norge deltar på lik linje med de norske.
En "sikkerhetsventil" for kvalitet er at utvelgelsen foregår anonymt. Derfor hender det også at professorer og andre internasjonalt anerkjente kunstnere ikke slipper gjennom "nåløyet".

Forbildet

Høstutstillingen er selv av utenlandsk opprinnelse. Den ble skapt etter mønster av Salongen i Paris. I 1882 overtok franske kunstnere styringen av verdens største kunstmønstring og unge norske kunstnere grep idéen. De var svært raske, for allerede samme år åpnet de Norges første Høstutstilling. To år etter hadde departementet sett nytten av en nasjonal kunstarena og gjorde kunstnernes utstilling til Statens Kunstutstilling. Siden den gang har den, bortsett fra under 2. verdenskrig, vært en årlig utfordring.

Danske, svenske og franske kunstnere

Den første tiden deltok skandinaviske kunstnere på linje med norske. Skagens-malere som Anna og Mikael Anker deltok for eksempel sammen med svenske Anders Zorn. Tyske Max Liebermann deltok én gang, mens engelske kunstnere var fraværende.

Den kunstneriske magnetpol lå i Frankrike og franske kunstnere som Auguste Rodin, Claude Monet, Paul Gauguin, Gustave Courbet, Charles Daubigney, Camille Pissarro og Edgar Degas satt preg på utstillingene i 1880 og 90-årene. Det er interessant å merke seg at da Nasjonalgalleriet kjøpte Monets " Etretat i regnvær" ("Etretat, temps de pluie") på Høstutstillingen i 1890, var dette det første impresjonistiske bilde som ble innkjøpt av en offentlig samling i Europa.

Edvard Munch velger Nice

Reisestipendene har alltid vært en viktig kilde for tilgang til nye impulser. På Høstutstillingen hadde Edvard Munch vist sine bilder - til glede for noen og forargelse for mange - hvert eneste år fra 1883 til 1891. Den gang var utstillingen også utgangspunktet for tildeling av kunstnerstipend. I 1891 fikk Munch stipend for tredje år på rad. Det var få kunstnerstipender og mange om beinet. Munch var syk, men ville arbeide seg gjennom sykdommen og finne nye impulser. Det ble Frankrike og byen Nice. Noe som skapte avisoverskrifter. Statens penger skulle ikke gå til syketrygd! skrev en forarget Bjørnstjerne Bjørnson i Dagbladet. Men Munch forsvarte seg: Den store moralist burde ikke bygge på løse rykter, men søke saklig informasjon.

Resultatet av dette stipendet finner vi i dag i Nasjonalgalleriet. " Natt i Nizza" var det første bilde galleriet kjøpte av Munch.

Afrikanske, asiatiske og amerikanske kunstnere

Etter hvert satt også engelske, og kunstnere fra andre land i Europa sitt preg på utstillingen. Men helt frem til midten av 1990 tallet var asiatiske, afrikanske og amerikanske navn fraværende på utstillingen. Hovedimpulsen utenfra kom fra Europa. Ikke rart, fordi reglene kun åpner for utenlandske kunstnere som bor i Norge.

Fra midten av 1990-tallet viser utstillingen at Norge er blitt et åpnere samfunn. Utenlandske kunstnere fra forskjellige deler av verden har bosatt seg i Norge og deltar oftere både på Høstutstillingen og i organisasjonslivet generelt. Dessuten engasjerer norske kunstnere seg sterkere i global sammenheng. For eksempel har de fleste studenter i dag studieopphold utenlands.

Opplevelsen av kunst

Vår individuelle opplevelse av kunst er nært knyttet til følelsesmessige og intellektuelle erfaringer. Den er knyttet til øyeblikket.

Professor Johan F. Storm ved Universitetet i Oslo - en av Europas sentrale hjerneforskere - er spesielt opptatt av fenomenet bevissthet. Kan bevisstheten lokaliseres i hjernen? Og i så fall - hvor? Uten bevissthet er det ingen etikk – og ingen estetikk.

Estetikk og etikk er søsken i kunsten. To sider ved vår opplevelse av kunst som utfordres. I enkelte perioder har etikken stått i høysetet og de politiske og sosialt engasjerte verkene dominert. I andre perioder er det de rent estetiske kvalitetene som har rådet grunnen, hvor det formale – linjen, lyset, fargene og formen - har spilt hovedrollen. Høstutstillingen har som mål å vise spennet i billedkunsten, derfor finner man gjerne motstridende kunstuttrykk og kunstsyn under samme tak. Ikke rart at utstillingen er både elsket og hatet.

"Jeg bare beskriver samfunnet" sa Pushwagner i 2008. Han vinklet på det overfladiske forbrukersamfunnet. Pål Vigelands "Muren" som fikk prisen for beste verk i 2006 var også en moralsk vekker. Den viste en modul av muren mellom Israel og Palestina. Året etter ble den reist foran Nobels Fredssenter i forbindelse med utstillingen "Ytringsfrihet – hvor går grensen?". Det skulle vise seg at dette kunstverket i dag er mer aktuelt enn noen sinne.

Fornyelseens lov

Høstutstillingen var født i impresjonismens tid. Epoken da kunstnerne oppdaget bevegelsen, lyset og luftens egenverdi. Da rykende fabrikkpiper var vakre og jernbanestøv fengslende. Dette var en tid i kunsten da de unge opponerte mot romantikken og spesielt mot düsseldorferskolen. En skitten vinterdag i Lakkegata var like vakker som "Brudeferden i Hardanger" og en hestelort like malerisk interessant som en rose ifølge Fritz Thaulow. I ti år bodde han ved Sceinens bredd og fikk venner blant franske kunstnere.

Gauguin lot seg inspirere av japanske tresnitt og Picasso av afrikanske figurer. De brakte nye tendenser inn i kunsten. Picassos maleri "Demoiselles d'Avignoin" – kubismens ikon - bærer bud om dette.

Livsbetingelser kommer utenfra. Men det behøver naturligvis ikke å være langveisfra. Den franske kunstneren Claude Monets maleri " Impression, soleil levant" ga navn og inspirasjon til en hel epoke i billedkunsten, nemlig "impresjonismen". Monet var inspirert av en soloppgang over byen Le Havre i nordvest-Frankrike.

Også fra Norge finnes det eksempler som har satt spor i kunsthistorien. Fra hjemlige trakter lot Marianne Heske seg inspirere av en 1600-talls løe høyt oppe i fjellheimen i Tafjord. Den gjorde så sterkt inntrykk at hun ønsket at andre også skulle få denne spesielle opplevelsen. Ved hjelp av bygdefolket fraktet hun løa – tømmerstokk for tømmerstokk - inn i en liten hvit folkevognsbuss og tok strake veien til Paris. Der fikk den solsvidde løa plass i Pompidousentret og tiltrakk seg sensasjonell oppmerksomhet. Et lite stykke tømmermannsarbeid var blitt forvandlet til billedkunst. I dag er den igjen tilbake i Tafjords fjellheim.

Marianne Heske laget også Norges første videoinstallasjon. Den ble vist på Høstutstillingen i 1978. Tittelen var "Tête assemblage – hodet vårt er rundt for å tillate tanken å skifte retning".

I år søkte hun på nytt med dette konseptuelle verket. Og det kom inn. Den Nasjonale Jury vurderte videoinstallasjonen på lik linje med de 4594 andre innsendte arbeidene og fant at den fremdeles er et betydningsfullt kunstverk.

Denne installasjonen, i dag med tittelen "Nature morte", kan stå som et eksempel på kunsten vi møter på Høstutstillingen. Det retter søkelyset mot vårt forhold til impulser utenfra og mot muligheter for fornyelse. Hovedgrunnen til at Høstutstillingen - Statens Kunstutstilling - har vært elsket og hatet i mer enn hundre år.

Ingrid Lystad, utstillingsleder

Med kunst skal ondt fordrives

Å velge kunstneryrket fordrer et ideologisk syn på hvordan kunstens forholder seg til samfunnet og handler om følgende: Hvis samfunnet investerer økonomisk i en kunsters virksomhet får du kunst tilbake. Kunsten skal lages uavhengig av andres politiske ståsted, normer eller moral. Den kunsten som motas, kan i noen tilfeller være en bitter pille å svelge, men den er nødvendig for at samfunnet skal holde seg friskt. Denne ideologi er ikke basert på en romantisk forestilling om kunst som en indre nødvendighet, men er basert på mulighet til å lage kunst overhodet. Det kan ses på som et kollektivt ansvar som kunstnere bør stille seg ydmykt ovenfor.

Ved å sette opp denne overordnede faktoren vil man med ærlighet og åpne øyne fronte tydelige motsetninger i diskusjonen omkring samfunn og kunst. Hvordan kjempe om kollektive ordninger i en tid da kunstnerisk virksomhet, som ellers i samfunnet i større grad er individualisert? Hvordan kan vi i et konkurransepreget kunstfelt ta vare på kunstneres levekår i et livsløpsperspektiv?

I vår og i sommer har debatter omkring Norsk kulturliv vært fremtredende. På den ene siden handlet debatten om at kunst som ikke er levedyktig i markedet ikke er verdt å støtte og at det finnes en kulturelite som bestemmer hva folk flest skal like. På den andre siden etterlyses en mer politisk engasjert kunst, og at det bør stilles etiske retningslinjer til kunstnere under utdanning. Varianter over det samme har foregått i flere år, frontene er steile og det er sterke følelser i sving.

Når noen mener at kunstnerne har "sugerør nede i statskassa" og "drikker rødvin på kunstnernes hus" vet kunstneren at det ikke stemmer. Tvert i mot er dette en populistisk politikk som utdefinerer motparten ved hjelp av fordommer og vrengebilder. Kampen om språket er også kampen om virkelighetsbildene.

Å male nye virkelighetsbilder er et møysommelig arbeid. Dette vet de som arbeider med omdømmebygging. Det er fort gjort å rive ned et bra omdømme, men det krever stor innsats og nitid arbeid for å bygge det opp igjen.

Noen mener at det kunstnere bedriver, er et stort problem og at kutt i deres allerede skrinne økonomi er en viktig politikk å fronte. Som kulturarbeider, fagpolitisk aktiv eller som kunster må du tvert i mot fortelle at den gruppen du representerer ikke oppfatter seg selv eller sitt yrke som et problem. Kunst er et fantastisk meningsbærende, krevende og morsomt yrke hvor intensjonen om å gi noe tilbake til samfunnet er det vesentlige.

Sett fra kunstnerens ståsted er det også en bakside. Det er en geskjeft som er svært lite lukrativt for den personlige økonomi. Problemet er hvordan du med selvfølgelighet kan si at kunstnerne fortjener sin lønn, - ikke bare i himmelen men også på jorden.

Det er lett å gå seg vill i debatten spesielt når det handler om verdispørsmål som igjen handler om økonomiske vilkår og om hvordan klimaet for kulturen bør være. Fordi verdispørsmål handler om hvordan man ser på verden, handler det også om tillit. Det er også derfor debatten oppleves så følelsesladet.

Kampen i dag står om på hvilken måte og i hvor stor grad den norske stat og implisitt skattebetalerne skal grunnfinansiere kunstproduksjonen. Sett ut i fra kunstnernes ståsted spiller det mindre rolle hvor pengene kommer fra, med mindre de kommer fra uetiske kilder eller det ligger klare politiske føringer bak.

Kunstnerne har til enhver tid hatt bindinger til et maktapparat, som for eksempel kirken, staten eller aristokratiet. Ikke alltid har denne tilknytningen vært bundet til ideologi, det kunne like gjerne være slik at kunstneren søker kompaniskap der den økonomiske makten befant seg.

I dagens situasjon, hvor den økonomiske makt forflytter seg fra stat til privat næringsliv er politikerne indirekte pådrivere for at kunsten skal finansieres av samme. I mange tilfeller kan det fungere tilfredsstillende, men vil for en stor del av kunstnerne verken være ideologisk riktig eller praktisk gjennomførbart.

Når det snakkes om grunnfinansiering av kunst handler det om en investering i kunstnerskap hvor det finnes en risiko for tap. Hvis investeringen er vellykket vil det samfunnet får igjen veie tifold opp for feilinvesteringene.

Fordi kunsten eksisterer og formidles på mange arenaer er det god politikk at grunnfinansieringen kommer fra flere kilder. Forskjellen mellom de politiske partiene i forhold til fordelingsnøkkelen stat/næringsliv/marked varierer ut i fra om det er rødt eller blå maling som males på lerretet. Mens dette skjer, er det i dag kunstnerne selv som tar risikoen gjennom å leve økonomisk uttrygt og i stor grad finansierer sin kunstproduksjon selv. Hvert år er det ca 80% av stipendsøkerne i billedkunstfeltet som ikke får stipend. En kunstner tjener bare 86 000,- kroner gjennomsnittlig på produksjon av kunst i året. Å ikke øke andelen stipendier til en høyt utdannet og dermed høyt kvalifisert yrkesgruppe er derfor den største kulturelle feilinvesteringen som gjøres i dag.

I den pågående problematiseringen av kunstfeltet finnes det også stemmer som mener at folk vet best hva de liker og hvilke kunst og kulturuttrykk som passer dem best, og at det er disse som i siste instans avgjør hvilke kunst og kulturuttrykk som skal være levedyktig. Å se på kulturen på denne måten er kunnskapløst.

Det som produseres av kunst og det publikum opplever av kunst kan aldri bli en likning som på rent markedsfundamentalistisk vis kan gå opp.

Det er ikke det samme som å si at markedet for kunst ikke eksisterer. I dag omsettes det billedkunst for svimlende 648 millioner kroner i året. Tallet forteller at det er et stort og voksende marked for kunst og at det er mange, over hele landet, som livnærer seg av arbeid tilknyttet kunstmarkedet.

Det disse tallene ikke forteller oss er hvilken kunst som omsettes, når kunsten ble laget, hvem er produsenter og hvem tjener økonomisk på denne omsetningen. For eksempel er over halvparten av den kunsten som omsettes laget av kunstnere som nå er gått bort.

Kunsten er ikke bare en vare og de som opplever og får utbytte av den er ikke nødvendigvis de samme som vurderer kunst eller kjøper kunst. I denne diskusjonen er elite blitt et skjellsord og er bygd på forutsetningen av at det er et klart skille mellom høy og lav kultur. Videre forutsettes det at det er kultureliten som bestemmer over folks smak. Elitekultur på samme måte som eliteiddrett vil betegne det som er noe av det beste av prestasjoner innefor ett felt. I kulturen skilles det mellom den eliten som har økonomisk makt, den som har definisjonsmakt og de som ønsker anerkjennelse fra de sistnevnte. Det man med sikkerhet vet er at kvalitetsvurderinger blir irrelevante når markedet alene skal bestemme. Å la markedskreftene være et styrende prinsipp for å lage kunst er derfor et politisk standpunkt som har store konsekvenser for hvilken kunst som blir laget.

Når vi snakker om kvalitetsvurderinger forteller vi at det er noen som kan og studerer faget kunst. Det er noen som leser kunsten både i et historisk, samfunnsmessig og et politisk perspektiv. Her snakker vi ikke om smak, men om kvalitet. Men det er ikke bestandig lett å sette ord på hva som er kvalitet eller hva mangelen på kvalitet er. I kunsten kan man av og til bare fornemme dette og er noe som skal debatteres kontinuerlig.

Hvis det hevdes at dette er elitistisk smaksdom demonstreres forakt for kunnskap uten å vise til alternative måter å vurdere kvalitet på. Det verste som kan skje er at vi setter diskusjonen omkring elitistisk smaksdom opp mot markedspopulistisk kunst. På denne måten kan vi komme til å kneble debatten og skape enten en selvtilfreds populærkultur eller et kunstliv uten mangfold.

Forsøk på å kneble kunsten og dens ytringer gjennom å ikke anerkjenne kunstfaget som nettopp et fag, har også spredt seg til kunstinstitusjoner og er et alvorlig problem. Våre utdanningssteder har gjennomgått en dreining mot å underlegge seg næringslivets ideologier og mål. Det er for eksempel blitt lagt vekt på omdømmebygging som et viktig mål i årsrapportene. For at man skal beholde et godt omdømme trenger man etiske retningslinjer. Når man da direkte overfører tanken om etiske retningslinjer og forventer at denne også skal omfatte kunstneriske ytringer blander man kortene. At kunst er et fag med vesentlige kvaliteter, hvor grensene for ytringer kontinuerlig settes på prøve, vil det kunstfaglige fortrenges til fordel for kontrolltenkning. Det er en tydelig maktforskyvning fra det faglige til det administrative. Den kunstneriske friheten og en forståelse for kunnskapen som ligger i til grunn bør være det viktigste prinsipp i samfunnet, også for kunstskolene.

Norske Billedkunstere er stolte over å presentere et bilde av den kunstneren som har stått for en av de mest opprivende debattene vi har hatt om kunst i forrige århundrene. Kunstneren Kjartan Slettemark døde dessverre før jul i fjor og er representert på denne høstutstillingen med et bilde som bærer tittelen:

"Av rapport fra Vietnam. Barn overskylles av brennende napalm. Deres hud brennes til svarte sår og de dør"

Det ble et personlig uttrykk for fortvilelse over USAs napalmbombing av Sør-Vietnams sivilbefolkning. Da den 33 år gamle medlemmet av Unge Kunstneres Samfund stilte ut bildet i månedens glassmonter utenfor Stortinget i 1965, skapte det voldsomme reaksjoner. Bildet er malt med tykk maling og inneholder røde gapende lepper, en maltraktert dukke og et blodstenkt amerikansk flagg. Folk strømmet til monteren for å se bildet og spørsmål om ytringsfrihet og samtidskunst ble diskutert lidenskaplig. Motsetningene var steile og tilsynelatende uoverkommelige. Slettemark selv ble utskjelt av en sint folkemengde og bildet ble i affekt angrepet av en publikummer med øks.

Frontene og aggresjonen i debatten omkring Kjartan Slettemarks Vietnambilde forekommer oss forunderlig i dag. Verket virker ikke like provoserende, men føyer seg lett inn i et moderne ekspressivt billeduttrykk. "Jeg vil nå det betrakteren bærer i seg – og få betrakteren til å se seg selv" sa Slettemark. Reaksjonene på bildet manifesterte seg både i forhold til det visuelle uttrykket og det politiske standpunktet kunstneren sto for.

Det er ting som tyder på at Kjartan Slettemark selv var overrasket og skremt over de reaksjonene hans arbeid skapte. På samme måte som debatten den gangen, om enn ikke så opprivende, handler det om verdier i samfunnet som kunstnere overaskes over. Det man kan anta, ut i fra debattklimaet og fra hvilken intensitet dagens debatter har gjentatt seg, er at det finnes et folkedyp med misnøye mot deler av kunstetablissementet.

Man kan være enig eller uenig med de meningene eller den politikken en kunster forfekter og man kan like eller ikke like det visuelle uttrykket meningene målbærer. Men hvis frontene eskalerer og visse miljøer blir mer eksplisitt negativ til kunstnernes visksomhet, er det et symptom på mindre toleranse ovenfor annerledeshet i samfunnet generelt.

Forskjellen på ordene komplekst og komplisert viser oss noe grunnleggende om forhold mellom mennesker og omgivelsene, også den kunsten som blir vist på årets Høstutstilling. Komplisert kunst er kanskje vanskelig å skjønne noe av, mens kompleks kunst har tvert i mot muligheten til å bli interessant. For å sette det på spissen. Hvis du ser på verden som komplisert tyder det på mistillit til omgivelsene. Hvis du derimot ser på verden som kompleks vil det vise tillit til omgivelsene. Som samfunnsforskeren Ulrich Bech har sagt det; Det motsatte av tillit er ikke misstillit til samfunnet men frykt.

"Med kunst skal ondt fordrives" sa Kjartan Slettemark. I dag vet vi at Kjartan Slettemark fikk rett i både politikken og estetikken. Hans bilde står i dag som et ikon for dens tids kunst og som det er verdt å reflektere over.

Ha et komplekst og tillitsfullt møte med årets 122. Høstutstilling.

Hilde Rognskog
Styreleder i Norske Billedkunstnere

Store formater og sterke farger

Juryleder Ingrid Toogood Hovland i samtale med kunsthistoriker Janicke Iversen

Hva vil du si utmerker seg ved årets utstilling?
Det som utmerker seg i årets utstilling er de store formatene. Dette er bemerkelsesverdig og helt forskjellig fra i fjor. I tillegg utgjør sterke farger et markant trekk.

Hvert jurymedlem velges for to år av gangen og ettersom dette er juryens andre år har dere en erfaring å falle tilbake på. Har dere lagt an noen nye føringer i juryeringen?
Arbeidet med fjorårets utstilling ga oss mye erfaring med prosessen som fører fram til en ferdig utstilling. Å vurdere flere tusen kunstverk på kort tid er en veldig utfordrende oppgave. I ettertid ser jeg at vi i fjor tok inn for mange enkeltverk. Dette gjorde monteringen vanskelig og variasjonen i verkene for stor. I år ønsket vi å ha som mål å ta inn flere verk av samme kunstner. På denne måten har vi kunnet forsterke den enkelte kunstners virke og prosjekt, noe jeg synes er bra.

Har nåværende jury foretatt noen nye grep enten i selve juryeringsprosessen, eller i presentasjonen av verkene?
Vi har ikke foretatt noen nye grep i juryeringsprosessen, men vi har blant annet valgt å vise et arbeid av Kjartan Slettemark for å hedre ham i forbindelse med hans bortgang. I tillegg har vi med et videoarbeid av Marianne Heske fra 1978 som regnes som et pionerarbeid innenfor norsk videokunst. Hun søkte med dette arbeidet og juryen syntes det var interessant med tanke på at det er et historisk stykke videoarbeid, men også fordi det holder seg som videokunst også i 2009.

I fjorårets utstilling ble verkenes sameksistens og dialog understreket gjennom selve monteringen. Dette styrket visse arbeider, mens andre helt bevisst ble satt i sterk visuell konkurranse. Tilleggs selve utstillingsdesignet like stor vekt i år?
Ved fjorårets utstilling valgte vi, på grunnlag av det materiale vi hadde til rådighet, en dramaturgisk og tematisk montering. Vi hadde ikke noen bestemt strategi om å unngå salongstilen, men vi ønsket å lage en opplevelsesutstilling ettersom dette også lå nedfelt i flere av verkenes natur. Mange av fjorårets arbeider spilte nettopp på følelser og opplevelse. Dette var noe vi ville forsterke gjennom monteringen.

I år har vi hatt et helt annet materiale å jobbe ut i fra: mange fargesterke malerier i store format, og det todimensjonale står sterkt. Allerede tidlig i første juryering så vi at søknadsmaterialet skilte seg fra fjorårets og at utstillingen derfor ville kreve en annen form for montering. Vi har derfor valgt å bryte opp de lange overlyssalene i Kunstnernes Hus med to skillevegger i den ene salen og et videorom i den andre. På denne måten skaper vi ekstra veggplass slik at hvert verk skal få mer luft. Ideen med skilleveggene er inspirert av japanske hager hvor rommet planlegges sinnrikt i sjikt og soner slik at man unngår å blottstille hele rommet. Framfor å anlegge en akse fra inngang til synlig fondvegg ledes man snarere inn i utstillingen steg for steg, som gjennom en serie av isolerte opplevelser. Det motsatte er at alt er synlig på en gang.

Utstillingsdesignet planlegges helt til slutt, etter at andre jurering har funnet sted. Vi har prøvd å finne den mest hensiktsmessige presentasjonsform med utgangspunkt i de utvalgte verkene.

Men klarer dere å motstå fristelsen å tenke helhetlig utstillingskonsept fremfor enkeltverk underveis i juryeringen?
I siste fase av andre juryeringsrunde demrer utstillingens konturer. Fra da av begynner vi å juryere ut ifra hva vi mener vil passe inn i utstillingen. Konsekvensen er at gode arbeider kan bli tatt ut fordi vi ser at det ikke er behov for dem. Det ligger i sakens natur at vi sammenligner for å kunne skjære ned antall verk.

Hva er du som juryleder spesielt fornøyd med ved årets utstilling?
Jeg er veldig fornøyd med alle de gode kunstnerne vi får gleden av å presentere, og at årets videoarbeider har fått god plass.

Mens Høstutstillingen opprinnelig var årlig visningssted for de etablerte, men dog radikale kunstnernes arbeider, har historiens løp vist at de anerkjente kunstnerne lar være å søke mens yngre og uetablerte i stadig større grad har funnet utstillingen attraktiv som visningsarena. Hva tror du denne utviklingen skyldes?
Før var det en større ære knyttet til det å bli antatt på Høstutstillingen. I dag er det mer ære knyttet til det å stille ut på de "rette" galleriene, eller å være med på utstillinger med den "rette" kuratoren. Andre utstillingsplasser gir større kredibilitet, og kunstscenen har blitt mer kurator- og galleristyrt. Men i den senere tid ser man at også de etablerte igjen begynner å søke på Høstutstillingen. Begge årene jeg har sittet i juryen har det vært mange godt etablerte kunstnere som har søkt. Det kan virke som om tiden er moden for denne type utstillinger igjen. Jeg tror de fleste kunstnere syns det er gøy å delta på Høstutstillingen, og så er det jo i tillegg årets beste vernissage!

Fortsetter antall debutanter å stige også i år?
Benevnelsen debutant er noe misvisende. På Høstutstillingen betyr "debutant" at det er første gang man deltar på selve utstillingen, men ut over det kan man gjerne være en godt etablert og velrenommert kunstner. Statistikken over debutanter skjuler på denne måten erfarne kunstnere, og jeg tror faktisk det er en myte at de etablerte ikke søker.

Er det en grense for hvor mange debutanter utstillingen bør vise? Hvordan reguleres i så fall dette når juryeringen foregår anonymt?
Nei, som du sier så foregår jo alt anonymt og vi i juryen styrer ikke antall debutanter, vi leter kun etter interessante enkeltverk. Alle kan søke, og vi får inn en rekke arbeider både fra hobbymalere- og profesjonelle. De første er lette å sjalte ut. Dette demokratiske trekket ved Høstutstillingen gjør det ekstra spennende.

Hva er din mening om det tidligere forslaget om å redefinere Høstutstillingen til en visningsarena utelukkende for debutanter?
Nei, jeg syns ikke dette er noen god idé. Jeg mener mye av det som gjør Høstutstillingen interessant nettopp er dynamikken mellom de etablerte og de unge. I tillegg synes jeg hele kunstscenen generelt er for opptatt av å fremheve de unge og nyetablerte. Jeg syns det må være en arena for å vise de godt etablerte også.

Tidligere juryleder, Samir M'kadmi, påpekte at Høstutstillingens anonyme juryeringsprosedyre førte til en høyere deltagelsesprosent av kunstnere med utenlandsk opprinnelse enn det vi eksempelvis finner i andre gruppeutstillinger i Norge. Har årets jury registrert tilsvarende?
Det er meget mulig. Men nettopp fordi det er anonym jurering, der eneste parameter er kunstnerisk kvalitet, er ikke opphavsperson det vesentligste. Høstutstillingen vinkles ikke mot spesielle grupper. Juryen har ikke innvirkning på hvem som søker, og på grunn av anonymiteten i juryeringsprosessen vet vi ikke hvem vi tar inn. Vi ønsker å få inn flest mulig gode kunstverk. Det er målet i alle sammenhenger.

Hva med kjønnsmessig, aldersmessig og geografisk representasjon? Hvordan tilfredsstilles en jevn representasjon når juryeringen foretas anonymt?
På grunn av de anonyme prosessene er det vanskelig for oss som jury å forholde oss til dette demokratiske prinsippet. I Høstutstillingens statutter er det ingen krav om verken alder-, kjønn eller bostedsrepresentasjon. Dette ser vi først når hele juryeringsprosessen er ferdig og utstillingen åpner. Det er dette som er fint med anonymitet, det at vi faktisk kun bedømmer arbeidet og ikke lar oss påvirke av hvem kunstneren er. Men jeg tror nettopp den anonyme juryeringen sikrer en bred representasjon.

Hva vil du si er utstillingens største utfordring?
For juryen ligger den største utfordringen i å sette sammen en helhetlig utstilling av alle de enkeltverk som sendes inn. Det ligger også en reell utfordring i det å skulle aktualisere utstillingen hvert år. Høstutstillingen er enkeltverkenes utstilling, en form jeg mener det er verdt å ta vare på.

Synes du Høstutstillingen er et godt utstillingskonsept per i dag, eller ser du et fornyingsbehov?
Ja, per i dag syns jeg det er et interessant utstillingskonsept. Personlig så elsker jeg å gå på Høstutstillingen og oppleve at jeg er på skattejakt, at jeg ser kunst jeg vanligvis ikke ser på andre utstillinger. Her stiller etablerte kunstnere ut sammen med nyutdannede, og uventede koblinger oppstår. Utstillingen har også den evnen at den skaper liv i medie-Norge og i beste fall skaper den også debatt. Dette er kunst-Norges årlige "happening". Hvis jeg skulle ha endret noe så er det kravet om at arbeidet man søker med ikke skal ha vært vist tidligere. Jeg tror dette punktet faktisk gjør at mange kunstnere lar være å søke med gode verk og prosjekter fordi de har vist dem før. Høstutstillingen har et annet publikum enn den vanlige gallerigjenger, og gode arbeider tar ikke skade av å bli vist flere ganger.

Hva synes du om det tidligere forslaget om en mer kuratert Høstutstilling?
I utgangspunktet mener jeg det ikke er behov for nok en

kuratert utstilling i Norge. Jeg syns Høstutstillingen står for noe helt annet og at det bør være plass til denne utstillingsformen, som har en lang historie. Poenget med utstillingen blir borte om man skal kuratere den. Norge er såpass lite og alle utstillinger trenger ikke å representere de samme kunstnerne som gjerne er gjengangere i kuraterte utstillinger. Det fine med Høstutstillingen er at andre kunstnere enn disse også kan bli vist.

Må alle teknikker og materialgrupper alltid presenteres, eller kan du se for deg en veksling mellom ulike medier og temaer?
Dette er absolutt noe vi i juryen diskuterer mye, men vi har kommet frem til at vi må bedømme ett og ett arbeid og på den måten gjøre et utvalg. I forskriftene heter det at vi skal "vise et tverrsnitt av" det som beveger seg innen norsk kunst. Men vi tar ikke inn et arbeid kun fordi det representerer et bestemt medium. Hovedfokus er å finne frem til de beste arbeidene i søkermassen uavhengig av teknikk. For eksempel viste vi i fjor kun ett eneste grafisk arbeid, mens denne teknikken er betraktelig bedre representert i år. På denne måten fungerer Høstutstillingen faktisk som et tendensbarometer på hvordan interessen for ulike teknikker forandrer seg gjennom tidene. Eksempelvis tør jeg påstå at det er en gryende interesse blant de unge for grafikk, ettersom vi registrerer nye teknikker og presentasjonsformer innen dette mediet nå.

Vi har også diskutert spørsmålet om utstillingen skal ha et overordnet tema, men har konkludert med at det er lite formålstjenlig å styre utvelgelsesprosessen på bakgrunn av et slikt kriterium. Eventuelle tematiske vinklinger vil man snarere kunne se i etterkant, når alle verkene er valgt. Vestlandsutstillingen er et eksempel på en utstilling som har gått fra å være kunstnerjuryert til å ha både kurator og tema. Jeg syns ikke disse grepene har vært særlig vellykkede. Jeg mener tema virker forstyrrende og "påklistret" på mange av arbeidene som presenteres. Denne type gruppeutstillinger med fri innsendelse fordrer at man som jury, eller kurator, uansett må skape en utstilling på grunnlag av det innsendte søknadsmaterialet.

Hvordan skal man få flere veletablerte kunstnerne til igjen å søke Høstutstillingen? Hvordan kan utstillingens status heves?
Her tror jeg det er mange muligheter. Man har jo allerede en rekke priser som deles ut årlig. Høstutstillingsprisen fra Bildende Kunstneres Hjelpefond er den største på 100.000 kroner, og det i seg selv burde jo være et lokkemiddel. Kanskje må summen heves ytterligere for å gjøre stipendet virkelig attraktivt. Man kunne også tildelt en av utstillerne et studio eller visningsrom i Kunstnernes Hus for en periode. En annen idé er å la utstillingen turnere til en større by i utlandet.

Ville vi ha sett en mer dynamisk og fremtidsrettet utvikling av Høstutstillingens konsept hvis juryen satt lenger enn to år?
Ja, jeg tror absolutt det hadde styrket utstillingen om juryen fikk sitte lenger. Jeg merker selv hvor mye erfaring jeg har fått på bare ett år. Men problemet er at vi som sitter i juryen selv er aktive kunstnere. Høstutstillingen er krevende og tar veldig mye tid å få på plass. Dette går på bekostning av eget arbeid, så personlig hadde jeg nok hatt problemer med å sitte i mer enn to år. Men jeg tror det er viktig at vi som jury rapporterer inn våre erfaringer slik at de som kommer etter har noe å navigere etter. På denne måten kan mer langsiktige planer utvikles videre.

Vil du anse det som en styrke om også andre faggrupper, som eksempelvis kunsthistorikere og andre med teoretisk bakgrunn, fikk plass i juryen?
Ja, dette kunne vært fint å prøve ut. Kanskje ville det oppstått andre innfallsvinkler og diskusjoner. Men når det er sagt så liker jeg veldig godt tanken og ideen om at Høstutstillingen er en kunstnerstyrt visningsarena. Juryens medlemmer er selv skapende kunstnere som er valgt inn gjennom uravstemning blant Norske Billedkunstneres medlemmer. Det er noe kollegialt og upretensiøst over dette prinsippet. Jeg tror at vi som aktive kunstnere har en annen tilnærming til et arbeid enn hva en kunsthistoriker eller teoretiker har, ettersom vi gjenkjenner problemstillinger og kunstneriske valg rent fysisk i en arbeidsprosess.

Hvem bestemmer om dine eller eventuelt andres forslag til endringer av denne historiske utstillingsformen kan vedtas og settes ut i praksis?
Dette er forslag som må fremmes til fagforeningen og tas opp til høring på landsmøtet i vår paraplyorganisasjon Norske Billedkunstnere.

Tror du vi får oppleve Høstutstillingen feire sitt 150-års jubileum? Hvordan ser i så fall utstillingen ut i 2037?
Dette er vanskelig å si, men slik kunstscenen er i dag med mange kunstnere og trangt om utstillingsplassene, tror jeg den vil bestå. Det at Høstutstillingen har bestått i 122 år beviser at den er levedyktig i 30 år til. Kanskje vil den ha et sterkere internasjonalt preg over seg.

4595 verk av 1768 søkere ble sendt inn til 1.juryering.
236 verk av 147 kunstnere gikk videre til 2.juryering.
Juryen antok til slutt 81 kunstnere med 110 verk.

* debutanter
p.e privat eie
t.k tilhører kunstner
p.e.a pris etter avtale

*Moa Alskog

Josef Frank
Stop Motion Animaton
Opplag 6
pris 20.000,-

*Marius Amdam

Ved Rondablikk
Olje på lerret 220 x 160
Pris uten ramme 58.000,-

Yokohama
Olje på lerret 160 x 220
Pris uten ramme 58.000,-

Natasja Askelund

Beheaded III
Olje på lerret 160 x 190
Pris uten ramme 38.000,-

*Ingunn Bakke

Sirkel og Struktur
Tekstil/digitalt trykk, todelt verk 100 x 100
Pris med ramme 15.000,-

Kjersti Berg

Collection
Fotografi 100 x 100
Opplag 3
Pris med ramme 24.000,- / Pris uten ramme 12.000,-

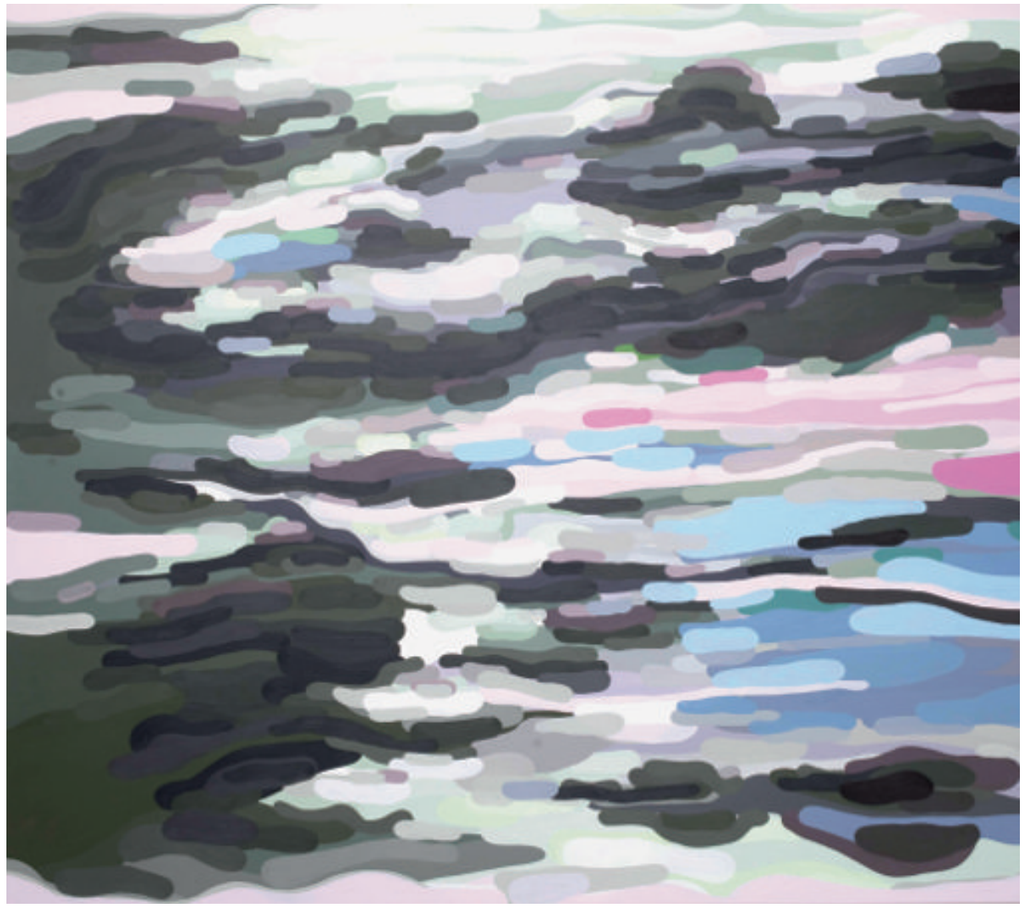

Esther Maria Bjørneboe

Resepsjon # 6
Akryl på lerret 130 x 155

Sissel Blystad

Tekstil Light 1
Foto 99 x 135
Opplag 5
Pris med ramme 25.000,- / Pris uten ramme 20.000,-

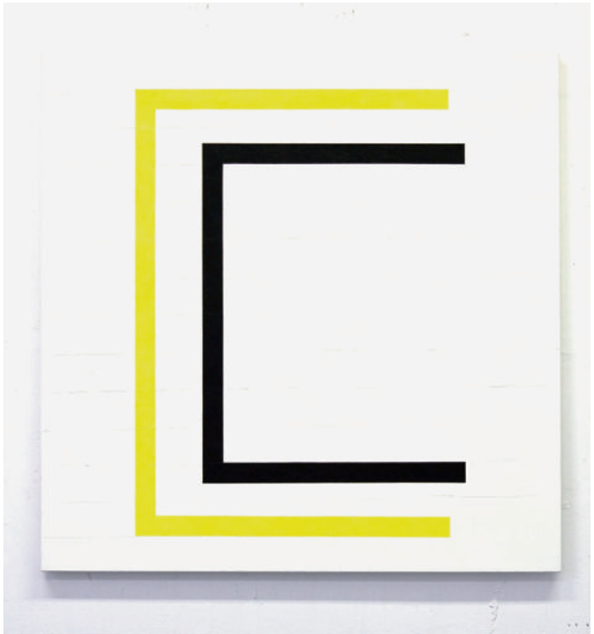

*Are Blytt

CC
Olje på lerret 100 x 100
Pris med ramme 15.000,-

*Per Byhring

Väärin Vei
Animasjon
Opplag 6
Pris 20.000,-

Nils Olav Bøe

Simulacium 1
Foto 134 x 105
Opplag 5
Pris med ramme 27.000,-

Simulacium 3
Foto 134 x 105
Opplag 5
Pris med ramme 27.000,-

Cathrine Dahl / *Ørjan Aas

Losjen
Silketrykk 57 x 81
Opplag 5
Pris med ramme 4700,-
Pris uten ramme 3200,-

Finlandslosjen
Silketrykk 58 x 81
Opplag 5
Pris med ramme 4700,-
Pris uten ramme 3200,-

Øystein Dahlstrøm

Transfer
C-print diasec, 125 x 159
Opplag 8
Pris med ramme 45.000,-

Untiteled
C-print diasec, 125 x 229
Opplag 8
Pris med ramme 48.000

Statens 122 innmat (siste) 22-23

30.08.09 20.19

Jørgen Dobloug

På Stranden
Blandingsteknikk 200 x 200
Pris uten ramme 80.000

Kari Dyrdal

Å veve veven
Computer vev 165 x 208
t.k.

Simen Dyrhaug

17.3 1978 - 10.6. 2008
Utvalg av tegninger
p.e.

Serina Erfjord

Soft Spot: Puddle #1
Installasjon
p.e.a.

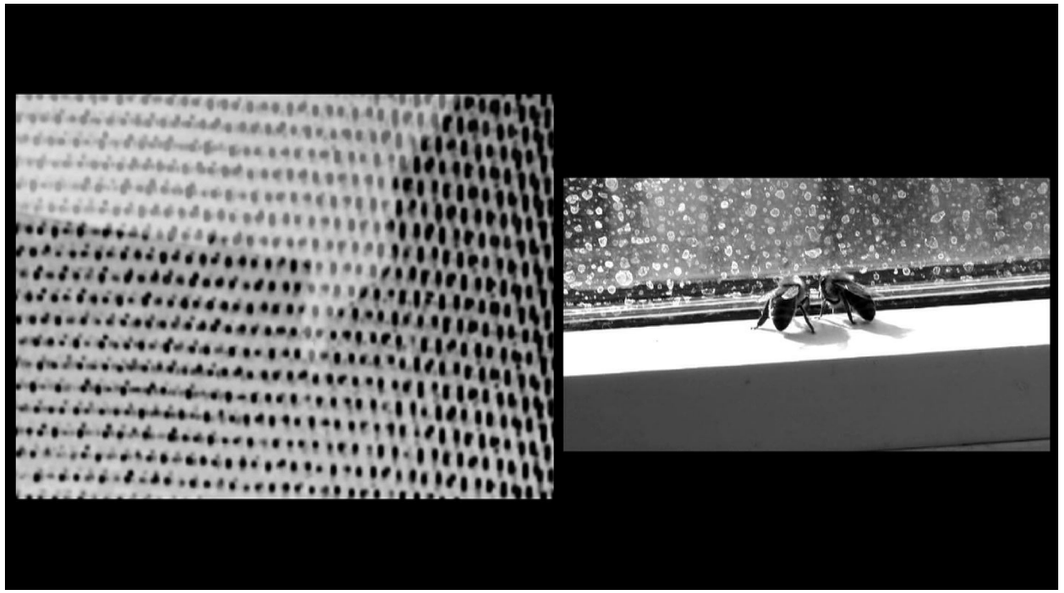

Unn Fahlstrøm

the illusion of A / struggle of B
Video
Opplag 5
Pris 38.000,-

*Thomas Falstad

Brutopia (Double Vision)
Olje på lerret 175 x 300
Pris med ramme 60.000,-

Jan Trygve Fløysvik

U.T.
Olje/Akryl på tre 84 x 53,5
Pris uten ramme 11.000,-

U.T.
Olje/Akryl på tre 84 x 53,5
Pris uten ramme 11.000,-

*Christoffer Fjeldstad

New Happy Man
Olje på duk 115 x 160
Pris med ramme 25.000,-

Sissel Fredriksen

Før og Etter 1
Tegning 76 x 112
Pris med ramme 18.000,-

Før og Etter 2
Tegning 76 x 112
Pris med ramme 18.000,-

Uten Navn
Tegning 76 x 112
Pris med ramme 18.000,-

Petter Garaas

Airscape # 015
Fotografi 148 x 184
Opplag 6
Pris med ramme 34.000,-

London Overview
Fotografi 148 x 184
Opplag 6
Pris med ramme 34.000,-

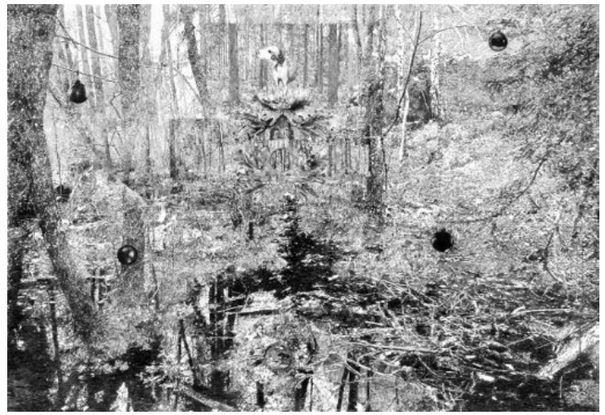

Ingwill Gjelsvik

See Me
Tegning / Collage 88 x 123
Pris med ramme 22.000,-

The More Time Passes the More I'm Sorry About it
Tegning 88 x 123
Pris med ramme 22.000

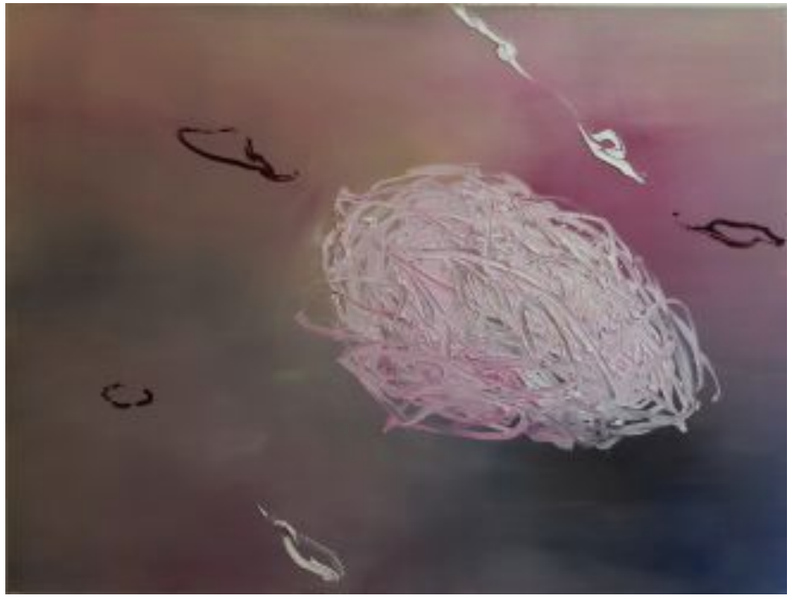

*Ingela Grov

Disseksjonen av månen # 6
Maleri 160 x 120
Pris med ramme 28.000,-

Crispin Gurholt

Roma
C - print 125 x 188
Opplag 5
Pris med ramme 40.000,-

Jens Hamran

Farbtest. Die Rote Fahne fällt vom Pferd
Video
Opplag 5
Pris 5000,-

Inger Lise Hansen

Parallax
Film
Opplag 5
Pris 60.000,-

Gisle Harr

Afrikansk dame med barnevogn
Mixed media 23 x 30 x15
Pris 6000,-

Dame med mobil og koffert
Mixed media 23 x 30 x 15
Pris 6000,-

*Petter Alexander Hepsø

Byste av Sau
Skulptur 190 x 120 x 230
Pris 150.000

Looking Up
Skulptur 80 x 32 x 34
Pris 75.000

Sigfrid Hernes

Lekeplassen min 1
Foto 98 x 65
Opplag 5
Pris med ramme 5400,- / Pris uten ramme 3400,-

Lekeplassen min 3
Foto 98 x 65
Opplag 5
Pris med ramme 5400,- / Pris uten ramme 3400,-

Lekeplassen min 5
Foto 98 x 65
Opplag 5
Pris med ramme 5400,- / Pris uten ramme 3400,-

Marianne Heske

Frenologi
Multimedia 1978
Pris etter avtale

Installasjonen ble vist på Høstutstillingen i 1978 med tittelen "Tète assemblage." Årets jury vurderte videoinstallasjonen på lik linje med andre innsendte arbeider og fant den fremdeles betydningsfull med stor aktualitet. Om verket sier Marianne Heske: - *Installasjonen handler ganske enkelt om det å være menneske. Om vårt tillærte, ekstreme fokus på alt det ytre i vårt løp mot døden. Min idè med å vise dette kunstverket om igjen er i seg selv konseptuelt. Det har aldri skjedd før i Høstutstillingens 122 år lange historie. Det rokkerer ved forutinntattheten. Konseptkunst er tankesprang. Tittelen "Nature morte" (Stilleben) er en klassisk, kunsthistorisk betegnelse for en kunstnerisk fremstilling av livløse gjenstander.*

Magny Tjelta Jaatun

Våren. 5
Akvarell på Papir 320 x 150
Pris uten ramme 35.000,-

*Sveinn Fannar Johannsson

Push the Button and Pull the Plug
Video
Opplag 5
Pris 5000,-

Paralell Forest
Video
Opplag 5
Pris 5000,-

*Ragnhild Johansen

This ain't something else
Olje på finér 244 x 244
Pris 26.000

Farhad Kalantary

Night
Videoinstallasjon
Opplag 5
Pris 50.000,-

Kjetil Kausland

Submerged IV
C - print 140 x 100
Opplag 5
Pris 30.000

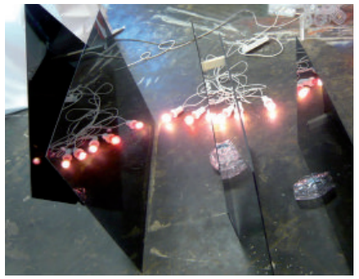

Stein Koksvik

Transparent Joker III
Lysslynge med røde lyspærer, 10 ølkrus, tre og pleksiglass
ca 120 x 111 x 107
Pris 45.000,-

Ulf Kristiansen

The Tiger and the Lamb
3D Animasjon
Opplag 6
Pris 10.000,-

Kaja Leijon

Turning Trick
Video
Opplag 6
Pris 20.000,-

Sverre Malling

Spirit Caravan
Tegning 165 x 380
p.e.a.

The Pied Piper/ Rat Salad
Tegnining 78 x 60 x 5
p.e.a.

*Tom Patrick Moe

Fossen
Maleri / Tusj, kull, kritt 73 x 60
Pris uten ramme 9000,-

Vegard Moen

China Rocks
C - print 180 x 225
Opplag 8
Pris med ramme 45.000,-

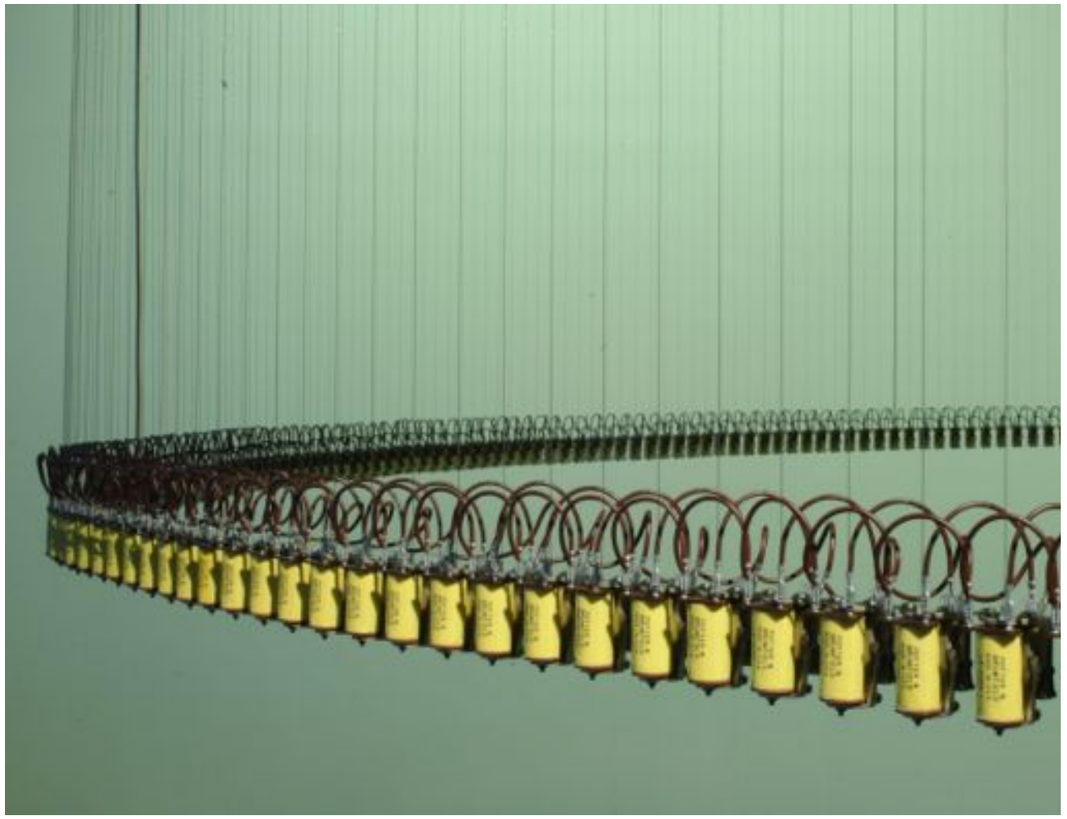

Kristoffer Myskja

Klikk Klikk
Elektromekanisk lydinstallasjon
p.e.a.

*Svein Møxvold

Hangman
Innstallasjon
p.e.a.

Maja Nilsen

Marina
Collage 55 x 50
Pris med ramme 7500,-

*Marius Notvik

Dogfight
Sydd skumgummi 60 x 120 x 50
Pris 20.000,- pr. stk.

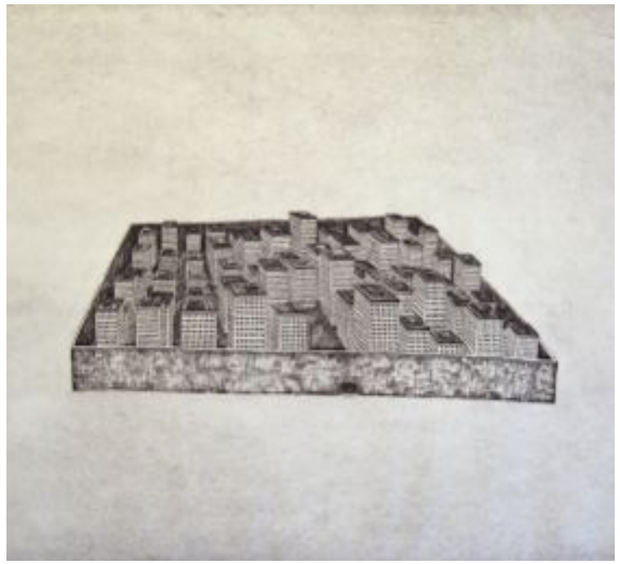

*Per Kristian Nygård

Shelter / Tilfluksrom
Etsing 80 x 80
Opplag 40
Pris med ramme 6000,- / Pris uten ramme 4300,-

Ragnhild Ohma

Construction # 5
Blyant / Akryl på treplate 122 x 105
Pris 10.000,-

Mary A. Owens

A time for digging
Olje på tre 120 x 180
Pris 50.000,-

Pushwagner

Planet Control
Digital Graphic Artwork
106 x 79
Opplag 175
Pris med ramme 11 000,-

Summit Meeting (avbildet)
Digital Graphic Artwork
106 x 77
Opplag 175
Pris med ramme 11 000,-

Brain Center
Digital Graphic Artwork
106 x 150
Opplag 175
Pris med ramme: 15 000,-

Think-thank
Serigrafi
106 x 75,9
Opplag 175
Pris med ramme 11 000,-

Push-Button
Serigrafi
106 x 75,9
Opplag 175
Pris med ramme 11 000,-

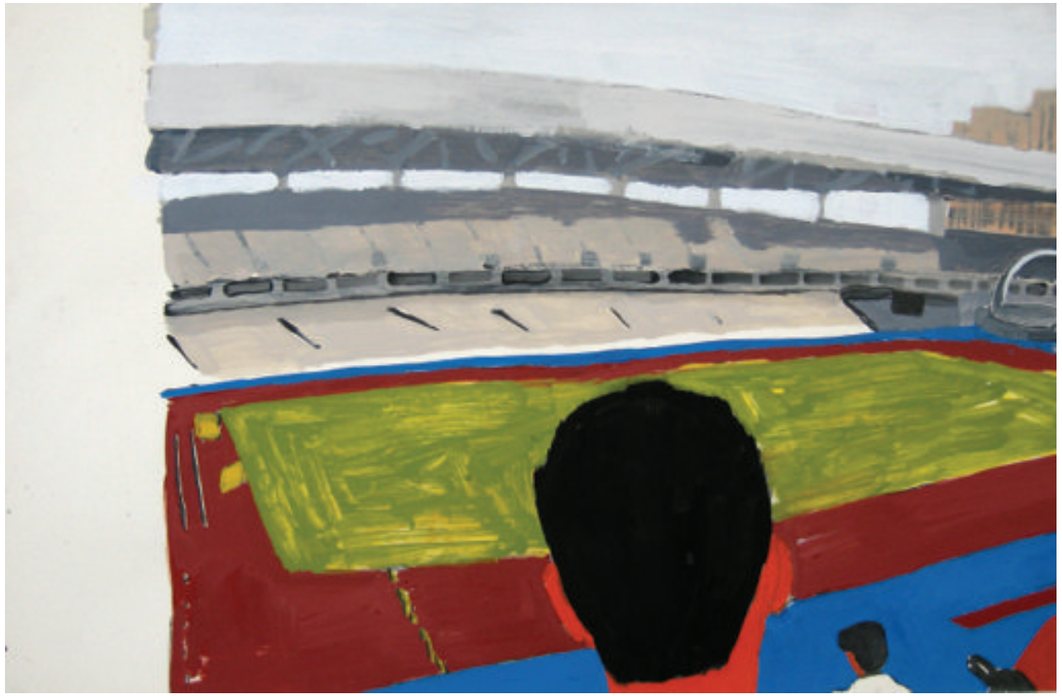

Arne Revheim

Stadion Shanghai
Maleri 43 x 64
Pris med ramme 12.000,-

Livet – Så mange oppgåver
Maleri 43 x 64
Pris med ramme 12.000,-

Golf i Asia
Maleri 43 x 64
Pris med ramme 12.000,-

Buss til Kunming 200
Maleri 43 x 64
Pris med ramme 12.000,-

Opp i Naturen
Maleri 43 x 64
Pris med ramme 12.000,-

*Heidi Rødstøl

Eclipse 1
Foto 60 x 60
Opplag 3
Pris med ramme 20.000,-

Eclipse 2
Foto 60 x 60
Opplag 3
Pris med ramme 20.000,-

Eclipse 3
Foto 60 x 60
Opplag 3
Pris med ramme 20.000,-

Statens 122 innmat (siste) 62-63
30.08.09 20.20

*Runa Nymoen Sandnes

Eight / Lines
Speil 210 x 135 x 2
Pris 70.000,-

*Morgan Schagerberg

The City and the Countryside
Film
Opplag 6
Pris 60.000,-

Ulla Schildt

Lion Cage
Digital C - print, Aluminium 65 x 180
Opplag 9
Pris med ramme 24.300,-

Andreas Siqueland

Vårløsning / Spring Break
Olje på lerret 130 x 155
Pris med ramme 35.000,-

Statens 122 innmat (siste) 66-67

30.08.09 20.20

*Lars Skjelbreia

Xylo-Installasjon 360 x 240 x 240
Pris 50.000,-

*Christian Hoel Skjønhaug

Uten Tittel (4)
Olje på lerret 150 x 150
Pris uten ramme 18.000,-

Uten Tittel (6)
Olje på lerret 150 x 150
Pris uten ramme 18.000,-

Statens 122 innmat (siste) 68-69
30.08.09 20.20

Eli Skomsø

Pas de Deux (Dans for to) i Kongensgate
Pris med ramme 25.000,-

Kjetil Skøyen

A place for living with the others
Video
Opplag 5
Pris 25.000,-

Kjartan Slettemark

Av rapport fra Vietnam.
Barn overskylles av brennende napalm. Deres hud brennes til svarte sår og de dør, 1965.
Maleri, PVA, polyester, papir, tekstil på plate, 102.5 x 101 cm.
Eies av Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

Den Nasjonale Jury hedrer Kjartan Slettemark

f. 1932, Naustdal, d. 2008, Stockholm.

Billedkunstneren Kjartan Slettemark har deltatt tre ganger på Høstutstillingen. År 2000, under åpningen av Høstutstillingen i Bergen hadde Slettemark performancen "Digitalisman". Ikledd hvit "romdrakt" la kunstneren glorier som store hvite nuller på hodene til prominente gjester. "Kunstens velsignelse" var Slettemarks ønske ved millennium skiftet.

Årets jury ønsker å hedre Slettemark ved å vise hans mest berømte og omtalte arbeide. Med dette verket brøt Slettemark grenser i kunsten. "Av rapport fra Vietnam" var et brøl i fortvilelse og protest mot Amerikas krigføring. Vi ser en åpen munn fylt av bokstaver og ordet VIETNAM. I gapet ser vi en figur som forestiller et krigsskadet barn og et lite amerikansk flagg. Nede i høyre hjørne har Slettemark klebet teksten som er blitt bildets tittel.

Bildet er et modernistisk materialbilde, en nonfigurativ collage, med innflytelse både fra popkunst og abstrakt ekspresjonisme.

Da det ble vist utenfor Stortinget som Byens Bilde i 1965 førte det, i likhet med Edvard Munchs "Det syke barn", til skandale. "Av rapport fra Vietnam" ble utsatt for hærverk og er sannsynligvis det mest omtalte bilde i norsk kunsthistorie.

Tittelen viser at bildet skulle være en dokumentasjon fra virkeligheten. Debatten som fulgte dreide seg om Amerikas rolle i Vietnamkrigen, om politikk og kunst, om ytringsfrihet og om grenser for kunstnerisk frihet. Dessuten om kunstneriske uttrykk, om forholdet mellom tradisjon og fornyelse, modernisme og samtidskunst.

Som et brøl mot krig og urett i verden er "Av rapport fra Vietnam" som Munchs "Skrik" og Picassos "Guernica", fremdeles aktuelt.

Statens 122 innmat (siste) 72-73
30.08.09 20.20

Ivar Smedstad

Mekanisk <-> Organisk
HD Video
Pris 3000,-

Anne Kathrine Stangeland

Fra min hage III
Olje på lerret 140 x 115
Pris uten ramme 50.000,-

Kari Steihaug

Arkiv; De Ufullendte
Foto / Tekst, A4 x 70 stk. 145 x 500
Opplag 10
Pris 2000,- stk / Samlet p.e.a

Jan Steinum

The bedside lamp
Video
Opplag 2
Pris 3600,-

Øyvind Suul

Final Measurement
Malt tre og papp, steingods
170 x 168 x 200
Pris 72.000,-

Lars Erik Svensson

Uten tittel
maleri
Pris 50.000,-

Inga S. Søreide

Ahasverus
Installasjon 240 x 220 x 220
Pris 50.000,-

*Gro Thorsen

Galleries
Olje på aluminium, 510 stk. 6 x 6
p.e.a. (min. 48 stk)

*Eleanor Torsen

#1
Akryl 70 x 83
Pris 7000,-

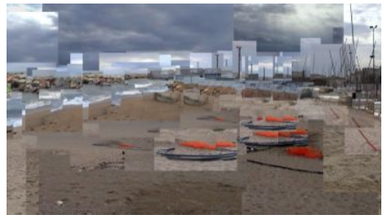

*Endre Tveitan

Wave Breaker
Video
Lyd: Lars Lervik
Opplag 5
Pris 16.000,-

Thomas Tveter

Lunar
Olje på mdf 78 x 120
Pris 25.000,-

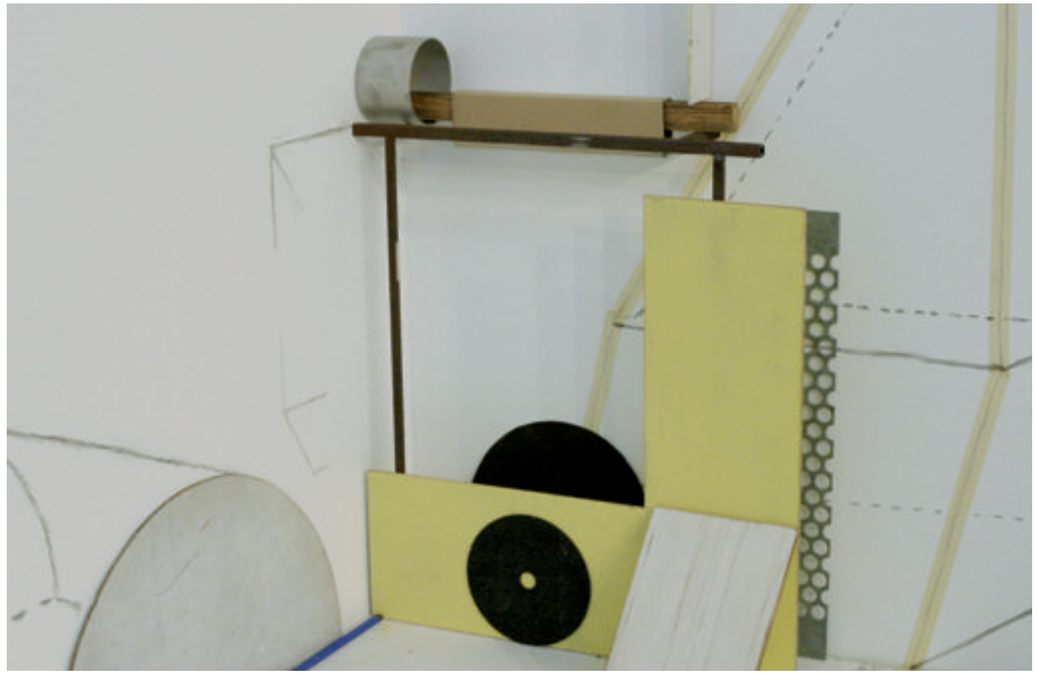

Kjell Varvin

Ustabil variabel #1
Installasjon 2 x 2 x 2
p.e.a

Siv Bugge Vatne

Creaking Trees / Groaning 115 x 169
Pris med ramme 70.000,-

*Steingrim Veum

Orgy # 1
Tegning, tusjpenn 50 x 70
Pris med ramme 10.000,-

Orgy # 2
Tegning, tusjpenn 50 x 70
Pris med ramme 10.000,-

Orgy # 3
Tegning, tusjpenn 50 x 70
Pris med ramme 10.000,-

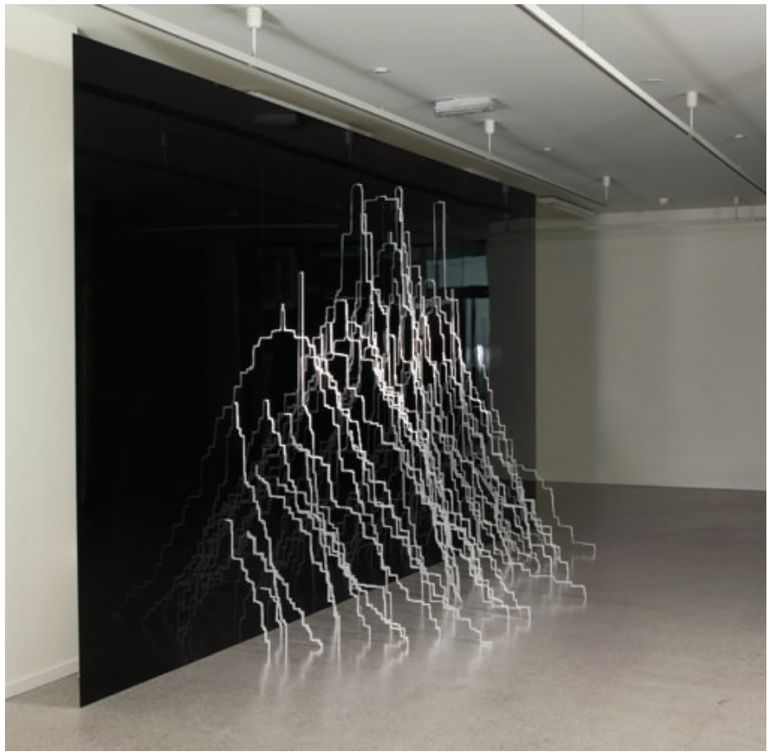

Mikkel Wettre

In Memory og the Forest
Skulptur 600 x 265
p.e.a

Geir Yttervik

Oppbrudd
Olje på lerret 200 x 270
Pris med ramme 20.000,-

Langt borte er det alltid noen som begraves
Olje på lerret 185 x 200
Pris med ramme 60.000

Arild Yttri

Kobberstikk 12 x 16
Opplag 80
Pris uten ramme 2800,-

*Heidi Øyseth

Sentimental
Tusj / Kull 140 x 140
Pris uten ramme 34.000,-

Statens 122 innmat (siste) 90-91

30.08.09 20.21

Bente Louise Aas

Ensomme trakter
Olje på plate 19 x 24
Pris med ramme 12.000,-

Melankoli
Olje på plate 24,5 x 34
Pris med ramme 10.000,-

Jan Walaker

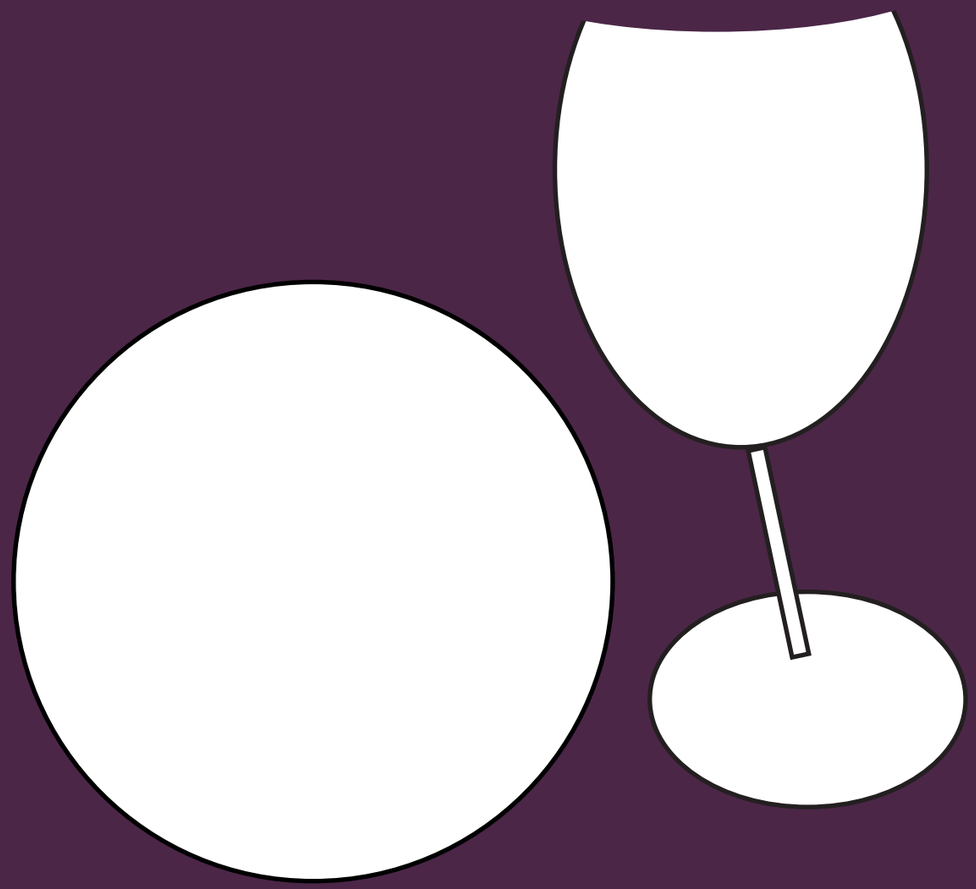

ARCIMBOLDO

- Norges fineste restaurantlokaler i kunstnernes eget hus -
lunsj - middag - bar
www.arcimboldo.no

Punkt Ø presenterer:

Momentum 5. Nordiske biennale for samtidskunst

A kassen
Mats Adelman
Roger Andersson
Asmundur Asmundsson
Fia Backström
Maja Bajević
Petra Bauer/ Annette Krauss
Nina Beier/ Marie Lund
Maja Borg
Liv Bugge
Libia Castro/ Ólafur Ólafsson
Jacob Dahlgren
Ida Ekblad
Marte Eknæs
Andreas Eriksson
Jan Freuchen
C.M. von Hausswolff/ Juan Pedro Fabra/ Jan Håfström
Hannaleena Heiska
Saskia Holmkvist
Karl Holmqvist
Lars Laumann/ Benjamin Huseby
Klara Liden
Darri Lorenzen
Josefine Lyche
Eline McGeorge
Are Mokkelbost
Jani Ruscica
Marthe Thorshaug
Helgi Þórsson
Salla Tykkä
Gaeoudjiparl/ Goodiepal featuring Martha Hviid & Tordis Berstrand

Kuratorer:
Lina Džuverović
Stina Högkvist

Åpning:
Lørdag
29 august kl 14

Pressevisning:
Torsdag
27 august kl 11

Momentum og Galleri F15 blir administrert av Punkt Ø AS – Østfold fylkes-galleri

www.momentum.no

Favoured Nations
29.aug–18.okt

Moss, 2009

MOMENTUM ELECTRA

KUNST i kvadraturen

Norske Grafikere, Tollbugata 24, www.norske-grafikere.no

Galleri Boa, Rådhusgaten 19, www.boakunst.com

Tegnerforbundet, Rådhusgata 17, www.tegnerforbundet.no

Galleri FORMAT, Rådhusgata 20, www.format.no

Soft galleri, Rådhusgata 20, www.tekstilkunst.org

Kunsthåndverkerne i Kongens gate,
Kongens gate 2, www.kunsthandverkerne.no

Galleri LNM, Kongensgate 2, www.lnm.no

RAM galleri, Kongens gate 3, www.ramgalleri.no

soft galleri

Rådhusgaten 20, 0151 Oslo
T. +47 22 33 59 82
www.tekstilkunst.org/soft
post@tekstilkunst.org/soft

Åpningstider:
Tirs – Fre: 12 –17, Lør – Søn: 12 – 16

UTSTILLINGSPROGRAM HØST 2009 OG VÅR 2010

13.08 – 27.09 Hans Hamid Rasmussen
Vrang – Rett

08.10 – 15.11 Unn Sønju
RAW WAR

26.11 – 03.01 Aslaug Juliussen
Re: Frozen Flowers

14.01 – 14.02 Jan Steinum
red river boy in the cotton candy garden

25.02 – 05.04 Runa Carlsen
Coming Community

15.04 – 30.05 Kristian Øverland Dahl
Nye arbeider

UTSTILLINGEN09
KUNSTHÅNDVERK

Utstillingen vises i Kunstindustrimuseet, St. Olavsgt. 1 i perioden 12. september til 13. desember 2009.

Åpningstider:

Tirsdag, onsdag, fredag:	11.00–17.00
Torsdag:	11.00–19.00
Lørdag og søndag:	12.00–16.00
Mandag:	stengt

Variert formidlingsprogram:
www.nasjonalmuseet.no
www.kunsthandverk.no

NORSKE KUNSTHÅNDVERKERE

NASJONALMUSEET
FOR KUNST, ARKITEKTUR
OG DESIGN

Statens 122 innmat (siste) 96-97
30.08.09 20.21

Prøv Dagsavisen GRATIS i 4 uker!
Send SMS "NYHETER" til 2030.
Gjelder nye abonnenter. Automatisk stopp etter 4 uker.

Nå med Le Monde diplomatique
Fast månedlig bilag i Dagsavisen

vår erfaring - dine ønsker

- etablert 1946 -

Brodins Rammeverksted
Maridalsveien 3M / 0178 Oslo / 22201790 / post@brodins.no

Olav Christopher Jenssen

Pan-ora-ma

SØRLANDETS KUNSTMUSEUM

19.9 – 15.11.2009

SKIPPERGT 24B, KR.SAND, TEL 38 07 49 00 **ÅPNINGSTIDER:** TIR–FRE 12–17, LØR-SØN 12-16, MAN STENGT **OMVISNINGER:** FRE KL 12.00, LØR OG SØN KL 13.00 OG 14.30 **MUSEUMSKAFÉEN** HAR ÅPENT ALLE DAGER. FOR MER INFO, KONTAKT KAFÉEN PÅ TELEFON 38 07 49 07

WWW.SKMU.NO

BOMULDSFABRIKEN KUNSTHALL

26.09. - 01.11.

Kittelsen og Moe

THEODOR KITTELSEN

LOUIS MOE

14.11. - 13.12.

TARJEI BODIN LARSEN

JAMES BROOKS

ANDERS RUHWALD

www.bomuldsfabriken.no

BOMULDS FABRIKEN KUNSTHALL

Design: cmc@online.no

OsloArtFair 6. – 8. NOVEMBER 2009

Billedkunst
Skulptur
Kunstfotografi
Kunsthåndverk
Tekstilkunst
Papirkunst
Installasjon
Videokunst

Helgen 6. – 8. november 2009 arrangeres Oslo Art Fair for 2. gang, og kunstnere og gallerier fra inn og utland har meldt sin ankomst.

- Møt kunstnerne direkte
- Mange gallerier på ett sted
- "Akvarell-klinikk" for mislykte akvareller
- Demonstrasjoner av teknikker
- Auksjoner, m.m.

Oslo Art Fair arrangeres parallelt med flere andre messer, nemlig Kunst & Håndverk, Hjem & Hobby, Samler & Antikk og den store Alternativmessen.

Dette blir en stor begivenhet, så nå vet du hvor du skal den første helgen i november! Er du kunstner/gallerist og ikke har meldt deg på ennå, er det fortsatt mulighet for å søke om plass. Les mer på: www.messe.no/oaf og www.osloartfair.no

:kunst FOR ALLE

oslo ART fair

norges varemesse norway trade fairs

:kunst FOR ALLE

Ca 100 sider med kunstner-portretter, reportasjer fra kunstscenen i inn- og utland, kunsthistorie, instruktive artikler, ekstra stort kurstilbud og mye mer.

Utkommer 6 ganger pr. år.
Abonnement kr. 495,-. kr. 890,- for 2 år.
DU SPARER KR 100,-

Bestill nå
og få et reisemaleskrin i hurtigsvarpremie (verdi kr. 200,-)
Bestill på kunst@kundetjeneste.no

eller tlf: 23 36 19 40,
fax: 23 33 91 51
oppgi kode: Høstutstillingen.

KOPINOR GRATULERER MED HØSTUSTILLINGEN!

– og vil benytte anledningen til å informere om en viktig sammenheng mellom kunst og Kopinor.

Kopinor inngår avtaler om kopiering og annen bruk av opphavsrettslig beskyttet materiale på vegne av sine 23 medlemsorganisasjoner. Avtalene utløser vederlag som blant annet blir utbetalt som stipender fra medlemsorganisasjonene.

Forfattere, komponister, billedkunstnere, journalister og forlag er blant dem som på denne måten får betalt for bruken av sine verk i skoler, høyere utdanning, forvaltning, menigheter og næringsliv.

Kopinor er en del av et kulturelt kretsløp. Gjennom avtaler sikres alle brukere enkel og lovlig tilgang til åndsverk – samtidig som rettighetshaverne får betalt slik at nye verk kan bli skapt.

Med andre ord - et viktig og velfungerende kulturelt kretsløp som bidrar til nyskaping av åndsverk.

www.kopinor.no

Kopinor
INTERESSEORGAN FOR
RETTIGHETSHAVERE TIL ÅNDSVERK

BUTIKK MED KUNSTNERUTSTYR FOR ALLE

ABSOLUTT ALLE!

K·E·M
Brenteriveien 9b 0182 Oslo
tlf 23 32 69 40 admin@kem.no
www.kem.no

BILDENDE KUNSTNERES HJELPEFOND – KUNSTAVGIFTEN

STØTTE TIL FREMME AV NORSK KUNST:

HØSTUTSTILLINGSPRISEN

JAN CHRISTENSEN & ØYSTEIN AASAN UNN FAHLSTRØM
KJERSTI ANDVIK & LARS LAUMANN PÅL VIGELAND
ADRIANA ALVES HARITON PUSCHWAGNER 2009

W17 BKH atelier program

TRINE PETTERSEN
KJERSTI ANDVIK
BÅRD ASK
KJETIL BERGE
ANDREAS SIQUELAND
HÅVARD HOMSTVEDT
aiPotu
EDVINE LARSSEN
ELISABETH NORSENG

BKH - Kjeld Stubsgt. 3 - 0160 Oslo - 22 47 74 33 - bildkun@online.no - www.kunst.no/kunstavggift

stort utvalg i kunstnermatriell

REMBRANDT, VAN GOGH, AMSTERDAM, SCHMINCKE, DERWENT, FABRIANO, BRUYNZEEL-SAKURA

christ. engebretsen

Pilestredet 27, 0164 Oslo
Tlf: 22 20 20 15
Fax: 22 20 76 73
E-post: post@ceson.no

- VI SENDER OVER HELE LANDET.
- SPØR OSS OM KUNDEKORT/BLI MEDLEM!

BILLEDKUNST

– et referansepunkt i norsk kunstliv!

Som abonnent av Billedkunst
får du alt du trenger for å holde
deg oppdatert i norsk kunstliv:

- **nyhetsstoff**
- **intervjuer og kritikk**
- **fagartikler**
- **debatt, kommentar, kronikk**
- **annonser og stillingsutlysninger**

Få bladet i postkassa 7 ganger i året! Abonner i dag!

INNLAND: 350 KR · NORDEN / EUROPA: 500 KR · ØVRIGE UTLAND: 650 KR

mail: nbk@billedkunst.no / tlf: 23 25 60 30

Aleksandra Niemczyk og Anja Niemi

Maleri, Foto og Film

19. sept – 15. nov 2009

VERNISSAGE

lørd 19. sept kl. 15-18 på Hole Artcenter

Gratis buss kl. 14 fra Galleri Elenor,
Kirkeveien 50, Oslo. Retur fra Hole kl. 17.
Begrenset plass –
påmelding sms: 92 888 150

NORSK KULTURRÅD
Arts Council Norway

www.holeartcenter.com
Åpent lør-søn 12-17
eller etter avtale
tel: 90 110 110

HOLE ARTCENTER

HELGE WAHL - RETROSPEKTIV

25. september - 8. november 2009 Tegninger og grafikk

PATRICK HUSE I NØSTETANGENROMMET

8. oktober 2009 - 3. januar 2010 Foto og installasjoner

DET FASTE GALLERIET

Åpent hele året

Betydelig samling billedkunst, kunsthåndverk og design

DRAMMENS MUSEUM

tirs-fre 11-15, tors 11-20, lør-søn 11-17

Konnerudgt. 7, Drammen, 5 min. fra Drammen stasjon

Steen og Ström ?

17. – 20. SEPTEMBER

BERGEN BIENNIAL CONFERENCE

17. SEPTEMBER – 4. OKTOBER

ARQUIVO HISTÓRICO WANDA SVEVO

8. OKTOBER – 1. NOVEMBER

NATHAN COLEY

KURATOR — PER GUNNAR EEG-TVERBAKK

13. NOVEMBER – 20. DESEMBER

ROSALIND NASHASHIBI

13. NOV EMBER – 20. DESEMBER

PER BARCLAY

BERGEN KUNSTHALL

Kunsthall & NO.5:
Tirsdag – søndag kl. 12.00 – 17.00.
Kveldsåpent hver fre 20.00 – 23.00
(Gratis inngang fre kveld).

Landmark:
Tirsdag – torsdag kl. 12.00 – 01.00.
Fredag – lørdag kl. 12.00 – 02.00.
Søndag kl. 12.00 – 17.00. Mandag stengt.

www.kunsthall.no
Rasmus Meyers allé 5
5015 Bergen

SparebankenVest

KUNSTNERFORBUNDET
Galleri for samtidskunst

Kunstnerforbundet er et av landets eldste og mest aktuelle gallerier for samtidskunst. Vi holder sentralt til i Oslo, bak Rådhuset.

I Kunstnerforbundet finner du

- skiftende separatutstillinger hver måned
- salgsavdeling der grafikk, skulptur og maleri kan kjøpes direkte
- kunst i alle prisklasser og gavekortordning

Kjeld Stubsgate 3, 0160 Oso (bak Rådhuset) • Tel. 23 31 02 40, faks 22 41 64 86
info@kunstnerforbundet.no • www.kunstnerforbundet.no
Åpningstider hv. 11-17 tor 11-18 lør 11-16 søn 12-16 mandag åpent etter avtale.

Utdanninger innen visuelle kunstfag
Kunst/Foto/Animasjon/illustrasjon

Kunstutdanningen på NISS har sin opprinnelse i Oslo Kunstfagskole og tidligere Oslo Tegne- og Maleskole. Vi har mer enn 20 års erfaring og har vært med på å utdanne en rekke av de kunstnerne som i dag deltar på kunstarenaen i inn- og utland. NISS tilbyr to-årige fulltidsutdanninger samt en rekke kurs innen våre fagområder. Utdanningene har offentlig godkjenning og studiefinansiering via Lånekassen.

For mer info se www.niss.no

NISS – Nordisk Institutt for Scene og Studio
Christian Krohgs gt. 2, Postboks 9215 Grønland,
0134 OSLO. Tlf: (+47) 22 05 75 50.

LEVERANDØR AV FAGFOLK TIL KULTURLIVET SIDEN 1984!

03.09. – 04.10.2009

MARIA MANUELA RODRIGUES – ANETTE DALE
ELIZABET THUN – ANDREAS GLAD

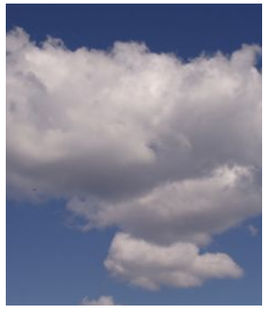

ÅPENT ONSDAG - SØNDAG KL. 12 - 16 | STORGT. 4, LILLESTRØM | WWW.AKERSHUSKUNSTSENTER.NO

AKERSHUS KUNSTSENTER

NATE LOWMAN
THE NATRIOT ACT
23.09.09–03.01.10

ASTRUP FEARNLEY MUSEET
FOR MODERNE KUNST

gratis adgang • www.afmuseet.no • Dronningens gate 4, Oslo

For annonse i katalogen
kontakt Siri Hermansen
annonse@billedkunst.no

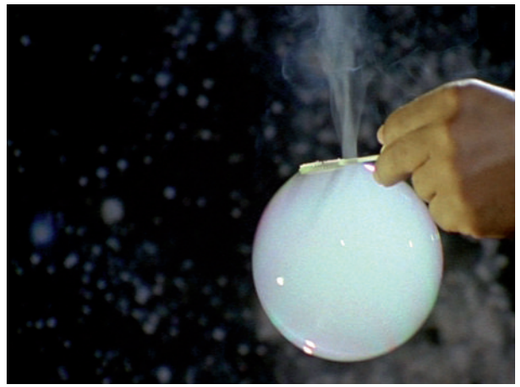

Trine Lise Nedreaas videostill fra "Mac Donaldi King of Soap Bubbles", 2009

VIGELAND
museet

trine lise nedreaas

11. september - 7. november 2009

Nobels gate 32, tlf.: 23 49 37 00, www.vigeland.museum.no
Åpningstider: tirsdag – søndag 12-16. Mandag stengt.

Vigeland-museet er del av Oslo kommune, kulturetaten

Jesper Just
Edvine Larssen
Nina Roos

Åpning: 06.10.2009 kl. 19.00

Kunstnernes
Hus

Adresse: Wergelandsveien 17, 0167 Oslo, t: 22 85 34 20 Åpningstider: tirsdag – onsdag 11.00 – 16.00
torsdag – fredag 11.00 – 18.00 lørdag – søndag 12.00 – 18.00 mandag stengt